

CONFEDERAȚIA PATRONALĂ
CONCORDIA
DIALOG PENTRU DEZVOLTARE

Manifest pentru arhitectura economică a României 2028 - 2034

De la absorbția de fonduri
la dezvoltarea industriilor relevante

septembrie 2026

Confederația Patronală Concordia adresează acest manifest Guvernului, Parlamentului, partidelor politice și societății și cere un plan de acțiune pentru creșterea competitivității României. Regulamentele bugetului european 2028-2034 se negociază în acest moment și fiecare lună în care România cel mult își organizează grupuri de lucru în loc să pregătească proiecte este o lună câștigată de competitorii noștri. Este momentul să stabilim care este economia pe care o construim în următorii 20 de ani în România, pentru România.

Spunem aceste lucruri cu tot respectul instituțional și cu toată claritatea pe care o impune momentul. În ultimele două decenii, România a transformat bifarea indicatorilor administrativi într-o formă de performanță, și prudența mărunță într-o formă de gândire strategică. Dacă acest mod de a ne raporta la propriul viitor continuă, statutul de economie secundară a Uniunii Europene nu va mai fi un risc despre care avertizăm, ci o realitate consemnată în statistici. La finalul ciclului 2028-2034 ne vom regăsi cu decalaje mai mari față de restul Uniunii decât cele de astăzi, obținute, paradoxal, cu zeci de miliarde de euro cheltuite corect din punct de vedere procedural, dar care au întors prea puțin în economie și societate.

Aceasta este traiectoria pe care ne aflăm, după decenii fără o strategie economică de țară coerentă, iar mediul de afaceri refuză să o considere acceptabilă. Cu atât mai mult cu cât ne aflăm într-un moment de transformări simultane și accelerate, în care competitivitatea unei economii depinde de capacitatea sa de a investi în viitor, de a încuraja inovația și de a crea și consolida încredere.

Plăcile tectonice ale economiei mondiale se mișcă sub ochii noștri: securitatea a devenit criteriu economic, energia este instrument de putere, tehnologia decide suveranitatea și, mai ales, capitalul migrează către statele care își cunosc direcția. În lumea care se naște, avantajele se construiesc, iar cine își planifică viitorul cu manualele trecutului își planifică, de fapt, declinul. Regulile după care România a funcționat 20 de ani, atragem fonduri, executăm proiecte, vizăm convergența, au fost scrise pentru o lume care nu mai există. De aceea, deciziile pe care le luăm astăzi și dinamica execuției sunt singurele care ne ajută să fim o economie relevantă.

Spunem adesea că România a atras peste 100 de miliarde de euro din fonduri europene, că PIB-ul se apropie de 400 de miliarde de euro, iar București-Ilfov a ajuns la 190% din media UE la PIB per capita în paritatea puterii de cumpărare. Numai că mediile ascund diferențe și disparități foarte mari. Convergența reală, măsurată prin productivitate, stoc de capital și venituri, rămâne incompletă, cu decalaje regionale printre cele mai mari din Uniunea Europeană și cu o bună parte din România care e încă departe de mediile care ne flatează statistic. O parte importantă din creșterea ultimelor două decenii a avut caracter ciclic, fiind susținută de fluxuri de capital și de consum, în condițiile unei rate de investiții insuficient orientate către capacități de producție, valoare adăugată și export. Testul de robustețe este unul simplu, pe care orice economist și-l pune atunci când se întreabă ce s-ar întâmpla cu ritmul de creștere, cu deficitele gemene și cu finanțarea lor, dacă de mâine fluxurile de bani europeni s-ar opri. Câtă vreme răspunsul ne dă emoții, modelul nu este sustenabil.

În ultimii 20 de ani am urmărit gradul de absorbție, care este un indicator administrativ, uitând că rezultatul economic care contează este competitivitatea, iar cel macro este convergența reală, care să treacă testul timpului. Am funcționat ca o economie de proiecte și de bife. Avem nevoie de o economie de orchestrare, în care investițiile în energie, digital, industrie și educație se integrează într-o arhitectură coerentă, iar capitalul public și cel privat lucrează împreună, nu în paralel.

Miza 2028 - 2034

O fereastră de oportunitate

Noul Cadru Financiar Multianual al Uniunii Europene, în valoare de aproximativ 2.000 de miliarde de euro, schimbă regulile jocului. România ar urma să aibă o alocare directă de 60 miliarde de euro prin Planul Național și Regional de Parteneriat, cu finanțare condiționată de rezultate, jaloane și reforme. Dar adevărata competiție începe acolo unde alocările naționale se termină, cu 400 miliarde de euro prin Fondul European pentru Competitivitate și Horizon Europe, care nu se distribuie pe țări, ci se câștigă. Se câștigă proiect cu proiect, în competiție directă cu campionii europeni: Germania, Franța, Olanda sau Suedia.

Riscul cel mai mare pentru România nu este să piardă cele 60 miliarde de euro alocate direct, ci să se mulțumească cu ele și să rateze competiția pentru zecile de miliarde suplimentare care vor decide cine construiește următoarea generație de industrii europene. Când se vor lansa apelurile, competiția nu va mai fi între idei, ci între proiecte solide, care își pot dovedi contribuția competitivă chiar dincolo de granițe. Iar această competiție se decide prin ce facem acum.

România are o combinație rară de avantaje potențiale într-un moment critic: gaz în Marea Neagră și energie regenerabilă, infrastructură digitală performantă la costuri competitive, capital uman cu una dintre cele mai mari ponderi de studenți STEM din regiune și o bază industrială integrată în lanțurile europene. Spunem foarte clar **POTENȚIALE**. Pentru că un avantaj pe care nu îl exploatezi nu este un avantaj, ci o ocazie ratată cu încetinitorul. Iar astăzi nu suntem acolo pentru că gazul așteaptă, infrastructura de transport lipsește, inginerii pleacă, exportăm materie primă, iar baza industrială execută pentru alții.

Ce ne lipsește este **arhitectura economică** care transformă potențialul în competitivitate, iar această arhitectură pornește de la două lucruri concrete.

Industrii cu difuzie reală în IMM-uri.

Investițiile mari în infrastructură, fie ea energetică, de calcul sau de apărare, nu valorează aproape nimic pentru economie dacă rămân insule. Canalul prin care ele se transformă în prosperitate sunt IMM-urile. Trebuie spus foarte clar că fără mecanisme prin care tehnologia din marile proiecte ajunge efectiv în baza de firme, vom avea investiții impresionante și o economie care nu le simte.

Lanțuri valorice complete pe teritoriul României.

Poziția în lanțul valoric decide cine ia valoarea adăugată. România este astăzi specializată pe segmente de execuție, cu marje reduse, în timp ce cercetarea, integrarea și distribuția, segmentele cu randamente ridicate, rămân în alte jurisdicții. Corecția presupune construcția deliberată a întregului lanț: energie stabilă, cercetare și competențe în amonte, producție, furnizori și integratori pe segmentul median, servicii, scalare și export în aval. Economii emergente care au urcat în lanțurile valorice au înregistrat creșteri durabile de venituri. Cele care au rămas pe producție de materii prime și asamblare s-au blocat în capcana venitului mediu. Aceasta este alegerea pe care România o face, prin acțiune sau prin inacțiune, în următorul deceniu.

Planul în 10 puncte pentru România

1

Un Pact Național pentru Competitivitate, dincolo de ciclurile electorale. Adoptarea, prin acord transpartinic, a unei strategii economice pe 20-30 de ani, cu priorități economice (industrie, agricultură, servicii), ținte măsurabile și reguli stabile indiferent de rotativa politică. Fără planificare pe termen lung, România rămâne captivă ciclurilor de cel mult patru ani.

2

Alegerea a patru-șase sectoare în care România poate deveni lider regional. Nu putem fi competitivi în toate domeniile. Propunem concentrarea pe sectoare care construiesc pe resursele și avantajele competitive ale României, care sunt ancorate în contextul european și global și ancorate în viitor pentru a livra valoarea adăugată pe termen mediu și lung. Alegerile trebuie făcute acum, fundamentate cu criterii economice, nu politice.

3

Un portofoliu național de proiecte mature, pregătit înainte de lansarea apelurilor. Constituirea, până la finalul lui 2027, a unei bănci naționale de proiecte strategice pregătite pentru finanțare: studii de fezabilitate, autorizări, structuri de finanțare. Una dintre problemele cronice ale perioadelor anterioare a fost lipsa proiectelor gata de implementare, nu lipsa banilor.

4

Consortii naționale capabile să concureze la nivel european. Sprijinirea formării unor consorții care reunesc companii mari, IMM-uri inovatoare, universități, institute de cercetare și instituții financiare în jurul unor obiective comune. În noul cadru, competiția nu va mai fi între organizații, ci între rețele integrate de competențe.

5

Un mecanism național de finanțare mixtă (blended finance). Crearea unui cadru prin care granturile, garanțiile, împrumuturile și capitalul privat funcționează integrat încă din faza de structurare a proiectelor. Un grant de 20 de milioane de euro poate mobiliza 50 de milioane de capital privat. Obiectivul nu este maximizarea absorbției, ci maximizarea randamentului economic al fiecărui euro public.

6

Un program național de modernizare și digitalizare a IMM-urilor. IMM-urile românești generează 1450 miliarde de lei cifră de afaceri și 2,6 milioane de locuri de muncă^[1], în timp ce, chiar și la nivelul la nivelul companiilor cu cel puțin 10 angajați, adopția inteligenței artificiale este de circa 5%, iar a cloud-ului de circa 25%.^[2] Propunem ținte naționale de adopție tehnologică și instrumente de finanțare dedicate re tehnologizării, pentru ca IMM-urile să devină multiplicatori de productivitate, nu doar executanți în sectoare cu valoare adăugată redusă.

7

O politică industrială actualizată, orientată spre integrare verticală. O strategie clară pentru energie, semiconductori, baterii, apărare și inteligență artificială și biotehnologii, sectoare strategice care să valorifice reconfigurarea lanțurilor globale de aprovizionare (near-shoring și friend-shoring) și să mute industria românească de la execuție spre creare de valoare. Statele care intră primele pe aceste lanțuri valorice vor atrage cea mai mare parte a finanțării.

[1] ONRC (2025)

[2] Eurostat (2025)

8

Investiții consecvente în cercetare, inovare și capital uman. Creșterea finanțării cercetării, stimularea parteneriatelor între universități și industrie, dezvoltarea centrelor de excelență și atragerea cercetătorilor români din diaspora. Fondul European pentru Competitivitate va premia capacitatea de a transforma cercetarea în brevete, produse în piață și export. Aici se decide dacă rămânem piață de consum sau devenim economie care creează.

9

O administrație construită pentru rezultate, nu pentru proceduri. Consolidarea capacității administrative pe logica noului cadru: desenarea unor reforme care să sprijine sectoarele cheie și factorii favorizanți, management pe jaloane și ținte, indicatori de impact economic, digitalizare, personal specializat și o structură unică de coordonare pentru Planul Național și Regional de Parteneriat și pentru fondurile competitive. Riscul de a intra în 2028 cu instrumentele și mentalitățile perioadei 2014-2020 și ale PNRR este real și trebuie tratat ca atare.

10

Prezență activă acolo unde se scriu regulile europene. România trebuie să negocieze nu doar alocări, ci reguli: criterii de selecție, priorități și mecanisme de direcționare a marilor investiții europene. Statele care participă la construcția regulilor vor avea avantaj față de cele care doar se adaptează la ele. Nu este suficient să implementăm politicile europene. Trebuie să contribuim la definirea lor.

Costul inacțiunii

Ce riscăm dacă ratăm fereastra 2028 - 2034

Dacă România intră în perioada 2028-2034 fără o schimbare de abordare, vedem șase riscuri majore:

..... Riscul de a gestiona viitorul cu instrumentele trecutului. Administrația are experiența unui sistem orientat către contractare, absorbție și proceduri. Noul model evaluează impact economic, jaloane atinse și reforme implementate. A intra în 2028 cu mentalitățile perioadei 2014-2020 și fără a fi învățat lecțiile PNRR înseamnă blocaje, plăți amânate și credibilitate pierdută.

..... Riscul de a pierde competiția pentru banii care nu se alocă, ci se câștigă. Cele 60 miliarde de euro sunt garantate prin formulă națională. Cele aproximativ 409 miliarde din Fondul European pentru Competitivitate și Horizon Europe, nu sunt. Fără pregătire, România riscă să obțină doar o fracțiune, în timp ce state cu universități mai puternice și companii cu experiență în programe competitive vor atrage cea mai mare parte a valorii.

..... Riscul deficitului de proiecte mature. Scenariul cel mai probabil, dacă nu acționăm acum: fondurile există, nevoile există, dar reformele și proiectele nu sunt suficient de pregătite. Rezultatul ar fi contractare lentă, implementare târzie și oportunități concurențiale pierdute definitiv.

..... Riscul cofinanțării insuficiente. Cele 60 miliarde de euro vor necesita volume mari de cofinanțare publică și privată, într-un context fiscal dificil. Dacă ajustarea bugetară limitează investițiile publice, contribuția națională devine veriga slabă a întregului exercițiu.

..... Riscul de a rămâne piață de consum. Fondul European pentru Competitivitate finanțează tehnologie, industrie avansată, apărare, inteligență artificială și energie, biotehnologii. Fără o politică industrială clară și fără consolidarea cercetării, România riscă să rămână predominant piață de desfacere și locație de producție cu valoare adăugată redusă, în timp ce valoarea creată de noul fond se concentrează în vestul Europei.

..... Riscul fragmentării instituționale. Noul cadru cere colaborare între Guvern, ministere, agenții de dezvoltare regională, universități, cercetare, companii și bănci. România are tendința de a lucra dispersat, cu inițiative paralele și coordonare limitată. Împotriva unor state care vin cu strategii naționale integrate și experiența promovării excelenței, fragmentarea este un dezavantaj decisiv.

Contractul pentru competitivitate Baza unui parteneriat real pentru prosperitatea României

Companiile membre Concordia oferă expertiză în structurarea proiectelor mari, capacitate de cofinanțare și de mobilizare a capitalului privat, competențe tehnice și disponibilitatea de a intra în consorții alături de stat, universități și cercetare. Cerem, în schimb, predictibilitate fiscală și legislativă, decizii asumate privind prioritățile industriale și un dialog instituționalizat, cu calendar și responsabilități clare, pentru pregătirea perioadei 2028-2034.

În ultimii 20 de ani am vorbit despre convergență. În următorii 20 trebuie să vorbim despre competitivitate. Adevărata întrebare nu este câți bani vom primi, ci ce economie vom construi cu ei, iar fereastra 2028-2034 este fereastra re poziționării strategice a României și nu va rămâne deschisă la nesfârșit.

România poate și trebuie să facă trecerea de la beneficiar al politicilor europene la creator și contributor de competitivitate în Europa.

Consiliul Director *

Confederația Patronală Concordia

* COMPONENTA CONSILIULUI DIRECTOR AL CONFEDERAȚIEI PATRONALE CONCORDIA ESTE DISPONIBILĂ [PE CONCORDIA.RO/CONSILIUL-DIRECTOR/](https://www.concordia.ro/consiliul-director/).